

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250692

การวิเคราะห์เว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

รุ่งอรุณ คำเป็กเครือ

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

๖๐๐๒๕๕๖๙๓

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250692

การวิเคราะห์เว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

รุ่งอรุณ คำเป็กเครือ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

การวิเคราะห์เว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

รุ่งอรุณ คำเป็กเครือ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ สลัดยะนันท์

.....
รองศาสตราจารย์อังสนา ชงไชย

.....กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ณิ ฌ ลำปาง

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์อังสนา ชงไชย

14 พฤษภาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์อังสนา ชงไชย ซึ่งกรุณาให้แนวความคิด คำแนะนำ และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีค่าอย่างยิ่งตลอดการวิจัย รวมทั้งได้กรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาในทุกๆ เรื่องด้วยความเมตตาและเอื้ออาทรเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ทัศนาศลัตถะนันท์ ที่ให้ความกรุณาในการเป็นประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระรวมทั้งได้ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยในการแก้ไขการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ อาจารย์ ดร.ชนพรธม กุลจันทร์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่อง ในการค้นคว้าแบบอิสระ ในครั้งนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ฉวี ฌ ลำปาง ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง และให้กำลังใจผู้วิจัยในการทำการค้นคว้าแบบอิสระเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ทางสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา และให้คำปรึกษา คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำการค้นคว้าแบบอิสระของผู้วิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดานายทรงพุทท์ คำเป็กเครือ และมารดานางพุดศรี โลชา และน้องสาว นางสาวรุ่งทิวา คำเป็กเครือ ที่ให้กำลังใจ ห่วงใย เอาใจใส่ และสนับสนุนส่งเสริมผู้วิจัยในทุกๆ ด้าน ให้สามารถทำการค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนของผู้วิจัย เพื่อนๆ ร่วมรุ่นสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา รหัส 50 เพื่อนร่วมงานที่ห้องสมุดฯ และคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ส่งเสริมและให้กำลังใจซึ่งกันและกันเสมอมา ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนกระทั่งการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จ

รุ่งอรุณ คำเป็กเครือ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การวิเคราะห์เว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
ผู้เขียน	นางสาวรุ่งอรุณ คำเป็กเครือ
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สารสนเทศศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	รองศาสตราจารย์อังสนา ธงไชย

บทคัดย่อ

250692

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยในด้าน 1) บทบาทของเว็บไซต์ห้องสมุด 2) การจัดบริการสารสนเทศ 3) การนำเว็บเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการ 4) องค์ประกอบเว็บไซต์ 5) การจัดทำเว็บไซต์ โดยศึกษาจากเว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 20 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล และ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า เว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีบทบาทสนับสนุนมหาวิทยาลัย 4 ด้าน คือ 1) บริการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน 2) ส่งเสริมการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้า และวิจัย 3) ประชาสัมพันธ์ห้องสมุด และ 4) ส่งเสริมช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างห้องสมุดและผู้ใช้บริการ

ด้านการจัดบริการพบว่ามีการจัดบริการสารสนเทศออนไลน์ และมีการแจ้งเกี่ยวกับบริการอื่นๆ ที่มีในห้องสมุด ในส่วนบริการสารสนเทศออนไลน์พบว่ามีการจัดบริการ คือ บริการยืม-คืนของห้องสมุด บริการอธิบายแนะนำขั้นตอนการใช้บริการ บริการฐานข้อมูล ฐานข้อมูลรายการทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และทรัพยากรสารสนเทศฉบับเต็ม (หนังสือ วิทยานิพนธ์ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์) บริการข่าวสารทันสมัย และ บริการเครือข่ายไร้สาย รองลงมา คือ บริการสอนการใช้ บริการฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการเข้าถึงทางไกล และ บริการนำส่งเอกสาร ตามลำดับ สำหรับบริการสนับสนุนนักวิจัย และ บริการสำหรับผู้พิการพบว่ามีการจัดให้บริการน้อยมาก

ด้านการนำเว็บเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการบนเว็บไซต์ พบว่ามีการใช้เครือข่ายทางสังคมมากที่สุด คือ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ส่วนการนำมาใช้ คือ ใช้ในการประชาสัมพันธ์ และการให้บริการ

250692

ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการนำมาใช้น้อย โดยได้นำมาใช้ในเรื่อง บริการแจ้งข้อมูลพื้นฐาน (ที่ตั้ง ห้องสมุด และเวลาในการเปิดให้บริการ) บริการรายการทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด บริการยืม ต่อด้วยตนเอง บริการฐานข้อมูล คำถามที่พบบ่อย การติดต่อห้องสมุด และบริการส่งข้อความสั้น ตามลำดับ

ด้านองค์ประกอบเนื้อหาและการจัดทำเว็บไซต์ พบว่าในด้านองค์ประกอบ มีการให้ข้อมูล พื้นฐานเกี่ยวกับห้องสมุด คือ ชื่อห้องสมุด วัน-เวลาทำการ ที่อยู่ห้องสมุด หมายเลขโทรศัพท์เพื่อ ติดต่อ และจัดการเชื่อมโยงหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ วัตถุประสงค์และนโยบาย ของห้องสมุด รายชื่อผู้บริหารและคณะกรรมการ ให้ข่าวสารและสารสนเทศ ตามลำดับ ในด้านการ จัดทำเว็บไซต์พบว่า ห้องสมุดมีเครื่องแม่ข่ายในการจัดทำเว็บไซต์ มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำ 3 คน มีอายุเฉลี่ย 31-40 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาที่พบ ในการดำเนินการ คือ ขาดการวางแผนงานการจัดทำเว็บไซต์ห้องสมุด ไม่มีคณะกรรมการ รับผิดชอบดูแลเว็บไซต์ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการการจัดทำ ตามลำดับ ด้านปัญหาในการ จัดทำเว็บไซต์ในส่วนผู้รับผิดชอบ พบว่ามีปัญหาในระดับมาก โดยปัญหาที่พบ คือ ไม่มีเวลาพอ และปริมาณข้อมูลในการนำเสนอมีมาก

Independent Study Title	Analysis of Thai University Library Websites
Author	Miss Rung-arun Khampekkrua
Degree	Master of Arts (Information Studies)
Independent Study Advisor	Associated Professor Angsana Thongchai

ABSTRACT

250692

This research is a survey research with the objectives of analyzing university library websites in Thailand in 1) the roles of the library websites, 2) information services, 3) using web technology in the service, 4) website components and 5) preparing a website by studying 20 university library websites. The tools used for data collection were a data recording form and questionnaires. Statistics used were percentage, mean and standard deviation.

The study results showed that university library websites in Thailand had the roles of providing support in four areas as follows: 1) information material service for teaching and learning, 2) enhancing the teaching, learning, study and research, 3) publicizing the libraries and 4) promoting communication channels between the libraries and clients.

In terms of management, it was found that online information services were available and other types of services in the library were announced. The types of online services provided were circulation services, online public access cataloging and full text database services (books, theses and electronic journals), current awareness services and wireless services, followed by instructional services, virtual private networks, including document delivery services. Moreover, the special services for supporting researcher and for disabled students services were considered very little.

Regarding using web technology in providing services on the websites, it was found that social networks were the most popular, Facebook in particular, Twitter for publicizing information and the rest was service provided via mobile phone, which was considered very little. The mobile phone services involved basic information services (library location and service

250692

hours), online public access cataloging, online renewal, database services, frequent asked questions, library contact and short message service.

As for content and website preparation, it was found that some basic data related to the libraries was provided, namely the name of the library, service time, library location/address, telephone number and links into related offices/organizations, followed by objectives and policy of the library, a list of executives and committees, news and information. As for website preparation, the libraries had a server for setting up websites, and there were three personnel whose average age was 31-40 years old, and most held a masters degree in Information Technology. The problems found were a lack of plan for setting up a library website, there was no committee responsible for monitoring the website, and lack of budget for website preparation. Regarding the problems of the people responsible for setting up websites, it was found to be at a high level, especially inadequate time and too large amount of information to be presented.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	7
2.2 บริการของห้องสมุด	9
2.3 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย	19
2.4 เว็บไซต์และความสำคัญของเว็บไซต์	23
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ตอนที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์บทบาทเว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	50
ตอนที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์การจัดบริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยในประเทศไทย	59
ตอนที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ การนำเว็บเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำเว็บไซต์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	67
ตอนที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยใน ประเทศไทย	69
ตอนที่ 4.5 การจัดทำเว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	73
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	81
5.2 อภิปรายผล	89
5.3 ปัญหาและอุปสรรค	101
5.4 ข้อจำกัดในการวิจัย	101
5.5 ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก แบบบันทึกบทบาทเว็บไซต์	110
ภาคผนวก ข แบบบันทึกองค์ประกอบเว็บไซต์	119
ภาคผนวก ค แบบบันทึกการนำเว็บเทคโนโลยีมาใช้ในห้องสมุด	124
ภาคผนวก ง แบบบันทึกการจัดทำเว็บไซต์	127
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	131
ประวัติผู้เขียน	133

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 เว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย (กลุ่มตัวอย่าง)	41
2 แสดงจำนวนและร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านการจัดทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน	50
3 แสดงจำนวนและร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านส่งเสริม การเรียน การสอน การศึกษาค้นคว้า และวิจัย	53
4 แสดงจำนวนและร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จัดบริการสนับสนุนการวิจัย โดยเฉพาะ	55
5 แสดงจำนวนและร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด	57
6 แสดงจำนวนและร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านส่งเสริมช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างห้องสมุดและผู้ใช้บริการ	58
7 แสดงจำนวนและร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการจัดบริการสารสนเทศบนเว็บไซต์	59
8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของห้องสมุดที่มีการนำเทคโนโลยีเว็บ 2.0 มาใช้ในการให้บริการบนเว็บไซต์ห้องสมุด	67
9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการให้บริการบนโทรศัพท์เคลื่อนที่	68
10 แสดงจำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีข้อมูลพื้นฐานที่นำเสนอบนเว็บไซต์	70
11 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของมหาวิทยาลัยที่มีส่วนประกอบอื่นๆบนหน้าเว็บไซต์ของห้องสมุด	72
12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอายุผู้รับผิดชอบการจัดทำเว็บไซต์	74
13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละคุณวุฒิทางการศึกษาของผู้รับผิดชอบในการจัดทำเว็บไซต์	74
14 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของวิธีเรียนรู้การจัดทำเว็บไซต์	75
15 แสดงจำนวนและค่าร้อยละผู้รับผิดชอบในการจัดทำเว็บไซต์	75
16 แสดงจำนวนและค่าร้อยละในการจัดเก็บและบริหารจัดการเว็บไซต์	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของห้องสมุดที่มีแผนงาน/ โครงการในการจัดทำเว็บไซต์เป็นลายลักษณ์อักษร	76
18 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของห้องสมุดที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบดูแลเว็บไซต์	76
19 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการกำหนดเวลาในการปรับปรุงข้อมูลเว็บไซต์ของห้องสมุด	76
20 แสดงจำนวนและค่าร้อยละการกำหนดความถี่ในการปรับปรุงข้อมูลเว็บไซต์	77
21 แสดงจำนวนและค่าร้อยละความสามารถในการปรับปรุงข้อมูลได้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด	77
22 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระยะเวลาที่นำข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นบนเว็บไซต์	77
23 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแหล่งที่มาของงบประมาณการดำเนินงานจัดทำเว็บไซต์	78
24 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของงบประมาณการดำเนินงานการจัดทำเว็บไซต์ห้องสมุดต่อปี	78
25 แสดงปัญหาในการจัดทำเว็บไซต์ห้องสมุด	79

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงคำร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านการจัดทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ การสอน	51
2 แสดงคำร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านส่งเสริม การเรียน การสอน การศึกษาค้นคว้า และวิจัย	54
3 แสดงบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้ารูปแบบต่างๆ	54
4 แสดงการจัดบริการสนับสนุนนักวิจัยโดยเฉพาะ	56
5 แสดงคำร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดด้าน การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด	57
6 แสดงคำร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้านส่งเสริมช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ระหว่างห้องสมุดและผู้ใช้บริการ	58
7 แสดงคำร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการจัดบริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ (1)	63
8 แสดงคำร้อยละของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการจัดบริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ (2)	64
9 แสดงคำร้อยละของบริการแนะนำการใช้ห้องสมุดบนเว็บไซต์แบบต่างๆ	64
10 แสดงคำร้อยละของวิธีการเผยแพร่ข่าวสารทันสมัยของห้องสมุดรูปแบบต่างๆ	65
11 แสดงคำร้อยละของฐานข้อมูลที่จัดทำร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นประเภทต่างๆ	65
12 แสดงคำร้อยละการนำเทคโนโลยีเว็บ 2.0 มาใช้ในการให้บริการบนเว็บไซต์ห้องสมุด	68
13 แสดงคำร้อยละของห้องสมุดที่มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้บริการบนโทรศัพท์เคลื่อนที่	69
14 แสดงคำร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุด	71
15 แสดงคำร้อยละของส่วนประกอบอื่นๆบนเว็บไซต์ของห้องสมุด	73